

DLG.050.41.2024.EM
Warszawa, 12 sierpnia 2024

**Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4022 z 29 lipca 2024 r. Pani Poseł Iwony Krawczyk w sprawie profilaktyki raka szyjki macicy, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji w odpowiedzi na pytania:

1. *Czy Ministerstwo Zdrowia planuje rozszerzenie programu profilaktyki raka szyjki macicy? oraz*
2. *Czy i jakie są bariery prawne i finansowe, które mogą utrudniać wdrożenie takiego rozszerzenia?*

Uprzejmie informuję, że programy profilaktyczne, w tym Program profilaktyki raka szyjki macicy, zostały przygotowane na podstawie kryteriów określonych w art. 31a ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.[1] Przedmiotowe kryteria są wykładnią dla szczegółowej analizy wpływu konkretnych świadczeń na stan zdrowia społeczeństwa, a świadczenia oferowane w ramach opieki zdrowotnej poddawane są regularnej analizie między innymi pod względem ich wpływu na poprawę zdrowia obywateli, skuteczności klinicznej czy bezpieczeństwa, mając na uwadze potrzeby zdrowotne oraz zalecenia Unii Europejskiej w zakresie badań przesiewowych.

Jeśli chodzi o rozszerzenie granicy wieku kwalifikującego do udziału w programie badań przesiewowych w kierunku raka szyjki macicy, nadmieniam, że rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 5 października 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych, została wprowadzona zmiana polegająca na rozszerzeniu górnej granicy wieku z 59 roku życia do 64 roku życia dla Programu profilaktyki raka szyjki macicy w celu rozszerzenia populacji kwalifikującej się do programu.[2] Powyższa zmiana pozostaje spójna z opinią Rady Przejrzystości nr 40/2023 z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie zasadności przesunięcia wieku kwalifikującego w programie profilaktyki raka szyjki macicy oraz zasadności zmiany warunków realizacji i poziomu finansowania, która wskazała w szczególności, że najczęściej zachorowań występuje między 45 a 64 rokiem życia oraz, że ryzyko zachorowania na raka szyjki macicy wzrasta z wiekiem do końca szóstej dekady życia, po czym zmniejsza się w starszych grupach wiekowych. Mając na względzie opinię Rady Przejrzystości, wytyczne postępowania medycznego, odnalezione dowody naukowe oraz opinie ekspertów, Prezes Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, w przekazanym Ministrowi Zdrowia

opracowaniu, uznał za zasadne przesunięcie górnej granicy wieku kwalifikującego do udziału w programie profilaktyki raka szyjki macicy z 59 do 64 lat.¹

W związku z realizacją Narodowej Strategii Onkologicznej (NSO) na lata 2020 – 2030, aktualnie w Ministerstwie Zdrowia toczą się prace nad zmianą rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych w zakresie programów zdrowotnych, które mają na celu wprowadzenie nowoczesnego badania testu HPV- DNA do Programu profilaktyki raka szyjki macicy. Stanowi to realizację zadania 11.1, ujętego w NSO dotyczącego wprowadzenia nowych metod badań przesiewowych, które przewiduje: *W 2020 r. rozszerzymy pilotaż badań HPV-DNA na kolejne ośrodki. W 2024 r. wprowadzimy do „Programu profilaktyki raka szyjki macicy” test HPV DNA*. [3]

Mając na uwadze wyniki prowadzonego pilotażu, Ministerstwo Zdrowia wystąpiło do Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznej i Taryfikacji (AOTMiT) z prośbą o opinię oraz rekomendację wprowadzenia badania HPV DNA oraz cytologii na podłożu płynnym. W przekazanej Ministrowi Zdrowia rekomendacji (nr 50/2024 z 4 czerwca 2024 r.), Prezes AOTMiT rekomenduje zakwalifikowanie świadczenia opieki zdrowotnej „Test HPV DNA” jako świadczenia gwarantowanego z zakresu programów zdrowotnych w Programie Profilaktyki raka szyjki macicy, sugerując stosowanie ocenianej technologii w triage z cytologią na podłożu płynnym (LBC). Jednocześnie Prezes AOTMiT wskazuje, że uwzględnienie powyższego wariantu będzie się wiązać z koniecznością zakwalifikowania LBC jako świadczenia gwarantowanego w zakresie programów zdrowotnych.

W związku z przyjęciem ww. rekomendacji oraz sugestii Prezesa AOTMiT o zakwalifikowaniu cytologii na podłożu płynnym (LBC) jako świadczenia gwarantowanego, Minister Zdrowia zwrócił się do Prezesa AOTMiT o wydanie rekomendacji w sprawie zasadności kwalifikacji cytologii na podłożu płynnym jako świadczenia gwarantowanego w zakresie programów zdrowotnych w części dotyczącej Programu profilaktyki raka szyjki macicy. Obecnie oczekujemy na rekomendację AOTMiT.

Przekazując powyższe, informuję, że w ramach toczących się we współpracy z ekspertami, prac nad zmianą Programu profilaktyki raka szyjki macicy, prowadzone są również analizy w zakresie kryteriów wiekowych włączenia do Programu, w kontekście najnowszych doniesień i rekomendacji towarzystw naukowych.

3. Jakie działania podejmuje Ministerstwo Zdrowia, w celu zwiększenia świadomości na temat profilaktyki raka szyjki macicy i zagrożeń związanych z wirusem HPV?

Uprzejmie informuję, że 31 stycznia br. zorganizowano briefing prasowy dotyczący pakietu rozwiązań „Świadoma, bezpieczna ja”. Jednym z obszarów tego pakietu są szczepienia przeciw HPV. Powstała również strona dotycząca tego projektu:

<https://www.gov.pl/web/zdrowie/bezpieczna-swiadoma-ja>

W marcu br. w ramach działań, które odbyły się pod hasłem „Tydzień Zdrowia Kobiet”, w mini audycjach radiowych Ministerstwo informowało o bezpłatnych szczepieniach przeciw HPV:

- w mini audycji radiowej na antenach Radia ZET, Radia Złote Przeboje, Meloradia oraz Chillizet (tytuł akcji: Audycje Tydzień Zdrowia Kobiet z Ministerstwem Zdrowia 2024 r.),
- w mini audycji radiowej na antenach RMF FM oraz RMF Maxxx (tytuł akcji: *Tydzień Zdrowia Kobiet Ministerstwa Zdrowia*).

W promowanie szczepień zaangażowały się także instytucje podległe i nadzorowane, którym Ministerstwo Zdrowia przekazało pakiet materiałów informacyjno-promocyjnych do wykorzystania w komunikacji. I tak np.:

¹ Opracowanie AOTMiT dotyczące oceny zasadności przesunięcia górnej granicy wieku kwalifikującego do udziału w programie badań profilaktycznych, weryfikacji zasad realizacji i poziomu finansowania programu profilaktyki raka szyjki macicy, Nr: OT.4220.7.2021 / WS.4220.14.2022 z 30 marca 2023 r.

- NFZ opublikował informacje na ekranach w salach obsługi klientów,
- NFZ, GIS, PZH – w mediach społecznościowych

Ponadto działania informacyjno-edukacyjne o HPV prowadzone są systematycznie na kanałach społecznościowych Ministerstwa Zdrowia. Dodatkowo wysłano powiadomienia PUSH do rodziców dzieci w wieku 12-13 lat, którzy jeszcze nie zapisali i nie zaszczepili swoich dzieci przeciw HPV. Wysłano łącznie 26 200 powiadomień.

Tematykę szczepień przeciw HPV Ministerstwo Zdrowia promowało w czasie Europejskiego Tygodnia Szczepień (22-28 kwietnia br.). 27 kwietnia wraz z Fundacją Instytutu Matki i Dziecka na Stadionie Narodowym zorganizowano akcję „Zaufaj Szczepieniom”, w ramach której odbył się piknik edukacyjno-informacyjny oraz bieg rodzinny. Działania promocyjno-edukacyjne dot. szczepień przeciw HPV prowadzone były też w kinach. Kampania została przeprowadzona w 132 kinach na 777 ekranach w całej Polsce w sieciach kin: NAM, Multikino, Helios, KinAds.

W ramach sobotniego wydania programu „Pytanie na Śniadanie” (TVP2) wyemitowano audycję poświęconą szczepieniom przeciw HPV. Po audycji odbyła się rozmowa na żywo z prof. Andrzejem Nowakowskim oraz chat z widzami.

Ministerstwo Zdrowia objęło patronatem ogólnopolską kampanię Bye Bye HPV prowadzoną przez Fundację SEXED.PL, z którą Ministerstwo ściśle współpracuje, wykorzystując różne kanały dotarcia do grupy docelowej.

Ponadto od początku uruchomienia powszechnego programu bezpłatnych szczepień przeciw HPV do intensywnej promocji programu przystąpił Narodowy Fundusz Zdrowia. Działania realizowane są na poziomie centralnym i regionalnym. Fundusz do promocji szczepień przeciw HPV wykorzystuje różne narzędzia komunikacyjne, w tym:

- stronę internetową nfz.gov.pl oraz akademia.nfz.gov.pl;
- media społecznościowe;
- dziennik elektroniczny Librus – przeprowadzono 2 kampanie polegające na wyświetlaniu rodzicom uczniów klas 5-7 w całej Polsce banneru zachęcającego do szczepień przeciw HPV. Pierwsza kampania została przeprowadzona od 12 do 18 czerwca 2023 r. Liczba wyświetleń: 301 019. Druga w terminie 11- 24.09.2023 r. Liczba wyświetleń: 600 515;
- magazyn „Ze Zdrowiem”.

Ponadto NFZ rozdystrybuował również plakaty i ulotki dotyczące programu zarówno w wersji drukowanej jak i elektronicznej. Materiały zostały przekazane m.in. do placówek medycznych, urzędów, stacji epidemiologiczno-sanitarnych, parafii. Ulotki rozdawane są także podczas wydarzeń profilaktycznych z udziałem Narodowego Funduszu Zdrowia. Materiały edukacyjne dotyczące szczepień przeciw HPV, a także spot ogólnopolskiej kampanii Ministerstwa Zdrowia są dostępne w Salach Obsługi Klientów NFZ w całej Polsce. W celu dotarcia do jak największej liczby osób z informacją o szczepieniach NFZ wykorzystuje również media lokalne publikując artykuły w prasie i portalach internetowych oraz wypowiadając się w programach telewizyjnych i radiowych.

4. Czy planowane są kampanie edukacyjne w zakresie profilaktyki nowotworu szyjki macicy?

Od września br. Ministerstwo Zdrowia wyprodukuje i wyemitujemy kolejne audycje dotyczące profilaktyki nowotworu szyjki macicy i szczepień przeciw HPV:

- w TVP powstanie cykl 12-minutowych audycji, w ramach której wyemitowany zostanie 1 odcinek poświęcony HPV - premierowo na antenie TVP1 (premiera w niedzielę), powtórki w TVP Kobieta (czwartek), TVP2 (wtorek) i TVP3 (wtorek i czwartek).
- w Telewizji WP wyprodukowana i wyemitowana zostanie 5-minutowa audycja (human story) wzbogacona animacjami;
- planujemy także udział w telewizjach śniadaniowych TVP i TVN. W ramach programu wyemitowany zostanie krótki felieton, po którym nastąpi rozmowa w studio z ekspertem. Dodatkowo po lub w trakcie programu odbędzie się chat na żywo;
- na antenie Programu 1 i Programu 4 Polskiego Radia oraz w RMF FM i w radiu ZET powstaną kilkuminutowe audycje poświęcone tematyce HPV.

W listopadzie na antenie TVP2 wyemitowane zostaną 3 odcinki popularnego serialu „Barwy szczęścia”, w którym będzie poruszany temat szczepień przeciw HPV.

Obecnie trwają prace nad stworzeniem nowego spotu dotyczącego HPV, który zostanie wyemitowany w największych stacjach telewizyjnych i radiowych o zasięgu ogólnopolskim. Planowane jest także wspólna kampania szczepień prowadzona wspólnie z Ministerstwem Edukacji i Nauki.

5. Jakie są aktualne wskaźniki szczepień przeciwko wirusowi HPV i jakie działania są podejmowane, aby zwiększyć te wskaźniki, jeśli są one niezadowalające?

Na podstawie analizy produktu rozliczeniowego 5.01.00.0000235 – Wykonanie zalecanego szczepienia przeciwko Ludzkiemu Wirusowi Brodawczaka (HPV), określonego w zarządzeniu nr 78/2023/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 16 maja 2023 r., w okresie od wprowadzenia ww. produktu: od 1 czerwca 2023 r. do końca marca 2024 roku, na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia, szczepienia przeciw HPV wykonano - 146 876 osobom.

Powszechny program szczepień przeciw HPV (dalej jako: program) rozpoczął się 1 czerwca 2023 r. i realizuje założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Uzupełnia bezpłatny Program Szczepień Ochronnych dzieci i młodzieży o nowy zakres ochrony przed chorobami wywołanymi przez HPV. Szczepienia przeciw HPV należą do grupy szczepień zalecanych. Aktualnie bezpłatne szczepienia w ramach programu przeprowadzane są u dziewcząt i chłopców po ukończeniu 11. roku życia, do ukończenia 14. roku życia tj. od dnia 11 urodzin, do dnia poprzedzającego 14 urodziny - w schemacie dwudawkowym.

Ze względu na niezadowalający odsetek dzieci zaszczepionych w ramach programu, po analizie możliwych przyczyn stanu rzeczy leżących po stronie organizacji świadczeń, w oparciu o informacje zebrane z oddziałów wojewódzkich NFZ, Ministerstwo Zdrowia rozpoczęło prace nad wprowadzeniem poniższych zmian, z datą wejścia w życie od 1 września 2024 r.:

- założeniem programu będzie dostępność do szczepień przeciw HPV w całej Polsce w równym stopniu, w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), z zachowaniem dostępu do świadczenia we wszystkich podmiotach POZ niezależnie od deklaracji wyboru lekarza POZ;
- obniżenia wieku osób uprawnionych do szczepienia w ramach programu z „po ukończeniu 11 r.ż.” na „po ukończeniu 9 r.ż.”;
- ułatwienia świadczeniodawcom procedury rozliczania szczepień wykonanych w ramach programu poprzez rezygnację z warunku korzystania z serwisu Centralnej e-Rejestracji;

- umożliwienia rozliczenia wykonywania szczepień przez uprawniony personel podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) poza placówką POZ, na okoliczność prowadzenia akcji szczepień przeciw HPV w szkołach podstawowych.

Ponadto we współpracy z Centrum e- Zdrowia został opracowany i opublikowany w dostępie publicznym raport wykonanych szczepień przeciw HPV w Polsce. Raport jest dostępny na stronie: <https://ezdrowie.gov.pl/portal/home/badania-i-dane> w artykule: <https://ezdrowie.gov.pl/portal/home/badania-i-dane/raport-o-szczepieniach-przeciwkowirusowi-brodawczaka-ludzkiego-hpv>

Raport nie jest statyczny, umożliwia wybór filtrów prezentowanych danych. Dane ukazane są w następujących przekrojach: płeć, rocznik oraz podział terytorialny do poziomu powiatu. W raporcie jako osoba zaszczepiona traktowany jest pacjent, dla którego począwszy od 1 stycznia 2019 r. spełniony został co najmniej jeden z poniższych warunków:

1. sprawozdano pacjentowi odpowiednią kartę szczepienia (na podstawie Międzynarodowej Klasyfikacji Procedur Medycznych ICD-9 – kod 99.559),
2. pacjent zrealizował receptę na szczepionkę przeciw HPV (Gardasil, Gardasil9 lub Cervarix).

Datę szczepienia wyznaczono jako najwcześniejszą datę szczepienia z karty szczepień lub najwcześniejszą datę realizacji recepty na szczepionkę (jeżeli nie ma Karty Szczepienia).

Ponadto informuję, że działania mające na celu promocje szczepień ochronnych zostały uwzględnione jako jedno z zadań *Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 - Cel operacyjny 4: Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne, Zadanie 5. Promocja szczepień - działania promocyjne i popularyzacyjne dotyczące szczepień ochronnych*. Za realizację ww. zadania odpowiada Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH-PIB. Celem zadania jest popularyzacja szczepień ochronnych, w tym szczepień przeciw HPV, m.in. za pośrednictwem serwisu internetowego szczepienia.info (<https://szczepienia.pzh.gov.pl/>).

W ostatnim czasie zostało nawiązane porozumienie Ministerstwa Zdrowia z Ministerstwem Edukacji Narodowej w zakresie zobowiązania szkół do przeprowadzenia działań informacyjno- edukacyjnych, m.in. dot. profilaktyki chorób zakaźnych za pomocą szczepień ochronnych, poprzez organizację przedmiotu „Edukacja zdrowotna”. Dzięki porozumieniu resortów możliwe jest również rozpoczęcie organizacji szczepień przeciw HPV w szkołach, które będą poprzedzone działaniami edukacyjnymi.

6. Jaka jest skala zachorowań na raka szyjki macicy na przestrzeni ostatnich 5 lat w poszczególnych grupach wiekowych?

W Tabeli 1 została przedstawiona, na podstawie danych NFZ – Koszty Leczenia Pacjenta, zapadalność rejestrowana na raka szyjki macicy na koniec lat 2019-2023.

Analizowano świadczenia, z następującymi kodami Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10:

1. C53 – Nowotwór złośliwy szyjki macicy
 2. C53.0 – Nowotwór złośliwy błony śluzowej kanału szyjki macicy
 3. C53.1 – Nowotwór złośliwy błony śluzowej zewnętrznej powierzchni szyjki macicy
 4. C53.8 – Zmiana przekraczająca granice jednego umiejscowienia w obrębie szyjki macicy
 5. C53.9 – Nowotwór złośliwy szyjki macicy, umiejscowienie nieokreślone.
- Powyższe kody ICD-10 sprawozdano jako rozpoznanie główne w dowolnym

zakresie świadczeń zdrowotnych zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Tabela 1. Zapadalność rejestrowana na raka szyjki macicy w latach 2019-2023 w Polsce.

	2019	2020	2021	2022	2023
0-20 lat	21	13	9	12	10
21-40 lat	707	594	656	705	675
41-60 lat	1 777	1 515	1 521	1 734	1 669
61-80 lat	2 265	1 861	2 014	2 022	2 027
Powyżej 80 lat	381	298	331	296	316
Ogółem	5151	4281	4531	4769	4679

Źródło: dane Narodowego Funduszu Zdrowia o Kosztach Leczenia Pacjenta

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Jerzy Szafranowicz
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Podstawa prawna

- [1] Art. 31a ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 146).
- [2] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 5 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 2167).
- [3] Uchwała nr 258 Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu wieloletniego pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020 – 2030 (M.P. 2022 poz. 1262).
- [4] Zarządzenie nr 78/2023/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 16 maja 2023 r., zmieniające zarządzenie w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna.